

JOURNAL OF TECHNOLOGY AND INNOVATIVE RESEARCH

VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

ENHANCING THE EFFICIENCY OF TOURISM OPPORTUNITIES IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION

Shoimova Go‘zal Qahramon qizi

4th-year Bachelor’s student in Tourism, Faculty of Entrepreneurship and
Management, Denau Institute of Entrepreneurship and Pedagogy

Abstract

This article analyses the development trends of the tourism sector in the context of digital transformation, the factors enhancing its economic efficiency, and the impact of modern information and communication technologies on the quality of tourism services. The advantages of utilising online platforms, electronic payment systems, digital marketing, artificial intelligence, mobile applications and big data technologies in the tourism sector are also examined. The findings of the study substantiate that digital transformation enables tourism services to become faster, more convenient, transparent and competitive, increases tourist flows, and contributes to the effective utilisation of regional tourism potential.

Keywords

Digital transformation, tourism, tourism efficiency, e-services, online booking, digital marketing, artificial intelligence, mobile applications, tourism infrastructure, innovative technologies.

Annotatsiya: Mazkur maqolada raqamli transformatsiya sharoitida turizm sohasining rivojlanish tendensiyalari, uning iqtisodiy samaradorligini oshirish omillari hamda zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining turizm xizmatlari sifatiga ta’siri tahlil qilinadi. Shuningdek, turizm sohasida onlayn platformalar, elektron to‘lov tizimlari, raqamli marketing, sun’iy intellekt, mobil ilovalar va katta ma’lumotlar texnologiyalaridan foydalanishning afzalliklari yoritilgan. Tadqiqot natijasida raqamli transformatsiya turizm xizmatlarini tezkor, qulay, shaffof va raqobatbardosh shaklga

JOURNAL OF TECHNOLOGY AND INNOVATIVE RESEARCH

VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

olib chiqishi, turistlar oqimini ko'paytirishi hamda hududiy turizm salohiyatidan samarali foydalanishga xizmat qilishi asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: Raqamli transformatsiya, turizm, turizm samaradorligi, elektron xizmatlar, onlayn bron qilish, raqamli marketing, sun'iy intellekt, mobil ilovalar, turizm infratuzilmasi, innovatsion texnologiyalar.

Bugungi globalashuv davrida iqtisodiyotning barcha tarmoqlarida bo'lgani kabi turizm sohasida ham raqamli transformatsiya jarayonlari jadallik bilan kechmoqda. Turizm sohasi o'z mohiyatiga ko'ra axborotga juda boy va xizmat ko'rsatishning tezkorligini talab qiladigan tarmoqlardan biri hisoblanadi. Shu sababli mazkur sohada raqamli texnologiyalarni joriy etish nafaqat xizmat ko'rsatish sifatini oshiradi, balki turistlarga qulaylik yaratish, boshqaruv jarayonlarini optimallashtirish, xarajatlarni kamaytirish va raqobatbardoshlikni oshirishga ham xizmat qiladi. Raqamli transformatsiya bugungi kunda oddiy texnik yangilanish emas, balki boshqaruv, marketing, aloqa, xizmat ko'rsatish va mijozlar bilan munosabatlar tizimini tubdan o'zgartiruvchi strategik omilga aylanib bormoqda. Xususan, turizm sohasida veb-saytlar, onlayn bronlash tizimlari, virtual turlar, GPS navigatsiya, elektron xaritalar, mobil ilovalar, CRM platformalar hamda ijtimoiy tarmoqlar orqali reklama va targ'ibot ishlari turizm mahsulotining bozordagi jozibadorligini sezilarli darajada oshirmoqda. O'zbekiston sharoitida ham turizmni milliy iqtisodiyotning ustuvor tarmoqlaridan biri sifatida rivojlantirish, uning eksport salohiyatini oshirish va yangi ish o'rinlarini yaratish masalalari davlat siyosatining muhim yo'nalishlaridan biri bo'lib qolmoqda. Shu nuqtai nazardan, raqamli transformatsiya imkoniyatlaridan oqilona foydalanish turizmning hududiy, iqtisodiy va ijtimoiy samaradorligini oshirishda alohida ahamiyat kasb etadi.

Maqolaning asosiy maqsadi raqamli transformatsiya sharoitida turizm imkoniyatlari samaradorligini oshirishning nazariy va amaliy jihatlarini yoritish, zamonaviy raqamli texnologiyalarning turizm sohasidagi o'rni hamda ularni qo'llash

JOURNAL OF TECHNOLOGY AND INNOVATIVE RESEARCH

VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

natijasida yuzaga keladigan ijobiy iqtisodiy samaralarni tahlil qilishdan iborat. Ushbu maqsaddan kelib chiqib quyidagi vazifalar belgilandi:

turizm sohasida raqamli transformatsiyaning mazmun-mohiyatini ochib berish;

raqamli texnologiyalarning turizm samaradorligiga ta'sirini tahlil qilish;

onlayn xizmatlar va elektron platformalarning amaliy ahamiyatini yoritish;

turizm sohasida raqamlashtirishni jadallashtirish bo'yicha taklif va tavsiyalar ishlab chiqish.

Mazkur maqolani tayyorlashda ilmiy bilishning tahlil, sintez, taqqoslash, umumlashtirish, tizimli yondashuv va statistik kuzatuv usullaridan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida turizm iqtisodiyoti, raqamli iqtisodiyot va innovatsion boshqaruvga oid ilmiy adabiyotlar, sohaviy maqolalar hamda turizmni rivojlantirishga doir nazariy qarashlar o'rganildi. Shuningdek, turizm xizmatlarida qo'llanilayotgan zamonaviy raqamli vositalarning funksional imkoniyatlari va ularning samaradorlikka ta'siri mantiqiy tahlil qilindi.

Turizm sohasida raqamli transformatsiyaning mohiyati

Raqamli transformatsiya deganda korxonalar, tashkilot yoki butun bir tarmoq faoliyatida raqamli texnologiyalardan keng foydalanish orqali boshqaruv va xizmat ko'rsatish tizimini yangi bosqichga olib chiqish tushuniladi. Turizm sohasida bu jarayon mijozlarga xizmat ko'rsatishning an'anaviy usullaridan raqamli platformalar asosidagi interaktiv, tezkor va moslashuvchan tizimlarga o'tishni anglatadi. Masalan, avvallari turist sayohatni rejalashtirish uchun turagentlikka shaxsan murojaat qilgan bo'lsa, bugungi kunda u internet orqali mehmonxona tanlaydi, aviachipta xarid qiladi, marshrut tuzadi, onlayn to'lovni amalga oshiradi va hatto boradigan hudud bo'yicha virtual tanishuvdan ham o'tadi. Bu esa vaqt tejalishi, xizmat sifati oshishi va turist uchun qulayliklarning ortishiga olib keladi.

Raqamli transformatsiya sharoitida turizm samaradorligini oshiruvchi asosiy omillar

JOURNAL OF TECHNOLOGY AND INNOVATIVE RESEARCH

VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

№	Omillar	Mazmuni	Turizm samaradorligiga ta'siri
1	Onlayn bronlash tizimlari	Mehmonxona, transport va turpaketlarni internet orqali tezkor band qilish imkoniyati	Vaqt tejiladi, mijozlar soni ortadi, xizmat ko'rsatish qulaylashadi
2	Raqamli marketing	Ijtimoiy tarmoqlar, internet reklama va SEO orqali turizm xizmatlarini targ'ib qilish	Turistik mahsulotlarning ommalashuvi kuchayadi, bozor qamrovi kengayadi
3	Mobil ilovalar	Xarita, gid, tarjima, to'lov va navigatsiya xizmatlarini birlashtiruvchi dasturlar	Turistlarga qulaylik yaratadi, safar sifati oshadi
4	Elektron to'lov tizimlari	Plastik karta, QR-kod va onlayn to'lov vositalari orqali hisob-kitob qilish	To'lov jarayoni tezlashadi, moliyaviy shaffoflik ta'minlanadi
5	Sun'iy intellekt texnologiyalari	Mijozlar ehtiyojini tahlil qilish, tavsiya berish va xizmatlarni shaxsiylashtirish	Mijoz qoniqishi oshadi, xizmatlar sifati yaxshilanadi
6	Virtual turlar va raqamli kontent	Turistik obyektlarni oldindan virtual ko'rish imkoniyati	Turistlarda qiziqish uyg'otadi, safar rejalashtirish osonlashadi
7	Katta ma'lumotlar (Big Data)	Turistlar oqimi, qiziqishlari va xatti-harakatlarini tahlil qilish	Strategik rejalashtirish yaxshilanadi, xizmatlar aniq yo'naltiriladi
8	Elektron boshqaruv tizimlari	Turizm korxonalarini faoliyatini raqamli boshqarish va monitoring qilish	Xarajatlar kamayadi, boshqaruv samaradorligi oshadi

JOURNAL OF TECHNOLOGY AND INNOVATIVE RESEARCH

VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

Izoh: jadval ma'lumotlaridan ko'rinadiki, raqamli transformatsiya turizm sohasida xizmat ko'rsatish tezligi, sifati va qulayligini oshirish bilan birga, turistlar oqimini ko'paytirish, marketing samaradorligini kuchaytirish hamda boshqaruv tizimini takomillashtirishga xizmat qiladi.

Raqamli texnologiyalarning turizm samaradorligiga ta'siri

Turizm samaradorligi bir nechta mezonlar orqali namoyon bo'ladi. Bular qatoriga turistlar oqimining ko'payishi, xizmat ko'rsatish sifatining oshishi, xarajatlarning qisqarishi, reklama qamrovining kengayishi va daromadlarning ortishi kiradi. Raqamli texnologiyalar aynan shu ko'rsatkichlarga kuchli ta'sir ko'rsatadi. Birinchidan, onlayn bronlash tizimlari turistlarga real vaqt rejimida qulay variantlarni tanlash imkonini beradi. Bu mehmonxonalar, transport kompaniyalari va turoperatorlar uchun mijozlar bazasini kengaytiradi. Ikkinchidan, ijtimoiy tarmoqlar va raqamli marketing vositalari turizm obyektlarini keng auditoriyaga tanitish imkonini yaratadi. Ayniqsa, foto, video, reels, virtual taqdimot va blogerlar orqali olib borilgan targ'ibot ishlari qisqa vaqt ichida katta natija beradi. Uchinchidan, mobil ilovalar turistlarning safar davomida duch keladigan muammolarini kamaytiradi. Masalan, elektron xaritalar, tarjima dasturlari, ob-havo ilovalari, transport jadvali, restoran va mehmonxona reytinglari turistga tezkor qaror qabul qilishda yordam beradi. To'rtinchidan, katta ma'lumotlar va sun'iy intellekt texnologiyalari turistlarning xohish-istaklarini oldindan tahlil qilish, ularga mos xizmatlarni taklif etish va individual yondashuvni kuchaytirishga imkon beradi. Bu esa mijoz qoniqishini oshirib, qayta tashrif ehtimolini ko'paytiradi.

Raqamli marketingning turizm rivojidagi o'rni

Raqamli transformatsiya sharoitida marketing faoliyati ham tubdan o'zgarib bormoqda. An'anaviy reklama usullari bilan bir qatorda SEO, SMM, kontekstli reklama, e-mail marketing, influencer marketing kabi zamonaviy usullar turizm mahsulotlarini targ'ib qilishning eng samarali vositalariga aylandi. Turizm korxonalarini uchun raqamli

JOURNAL OF TECHNOLOGY AND INNOVATIVE RESEARCH

VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

marketingning afzalligi shundaki, u aniq maqsadli auditoriyani topish va ularga individual taklif bilan chiqish imkonini beradi. Misol uchun, ziyorat turizmi, ekologik turizm, tarixiy turizm yoki gastronomik turizmga qiziqadigan auditoriyalar alohida segmentlarga bo'linib, ularga mos reklama strategiyalari ishlab chiqiladi. Natijada reklama xarajatlari nisbatan kamayadi, konversiya darajasi esa oshadi.

Elektron xizmatlar va onlayn platformalarning ahamiyati

Bugungi kunda turistlar uchun qulaylik yaratishda elektron xizmatlarning o'rnida juda katta. Onlayn bron qilish, elektron viza tizimi, raqamli to'lovlar, QR-kodli axborot taqdimoti, elektron gid xizmatlari, virtual muzeylar va smart turizm konsepsiyasi turizmni yangi bosqichga olib chiqmoqda. Ayniqsa, elektron hukumat xizmatlari bilan turizm infratuzilmasi o'rtasidagi integratsiya muhim ahamiyat kasb etadi. Chunki turist uchun safar oldi va safar davomida barcha xizmatlarning yagona tizimda jamlangan bo'lishi ishonch va qulaylikni oshiradi. Bu esa davlatning turizm sohasidagi imijiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

O'zbekistonda raqamli turizmni rivojlantirish istiqbollari

O'zbekiston katta tarixiy, madaniy va tabiiy turizm salohiyatiga ega mamlakatlardan biridir. Samarqand, Buxoro, Xiva, Shahrisabz, Termiz kabi tarixiy hududlar, shuningdek, ekologik va ziyorat turizmi obyektlari xorijiy hamda mahalliy turistlar uchun katta qiziqish uyg'otadi. Shu bois ushbu imkoniyatlarni jahon bozoriga samarali olib chiqishda raqamli transformatsiya muhim vosita bo'lib xizmat qiladi. Kelgusida quyidagi yo'nalishlar bo'yicha ishlarni kuchaytirish maqsadga muvofiq bo'ladi:

turizm obyektlarining yagona raqamli bazasini yaratish;

hududlar kesimida interaktiv turizm xaritalarini ishlab chiqish;

mahalliy tadbirkorlik subyektlarini onlayn platformalarga ulash;

turizm xizmatlari bo'yicha mobil super-illovalarni joriy etish;

JOURNAL OF TECHNOLOGY AND INNOVATIVE RESEARCH

VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

sun'iy intellekt asosidagi tavsiya tizimlarini yaratish;
turizm statistikasi va tahlilini real vaqt rejimida yuritish.

Natijalar va muhokama

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, raqamli transformatsiya turizm sohasida bir vaqtning o'zida bir nechta ijobiy natijalarni yuzaga keltiradi. Eng avvalo, xizmat ko'rsatish jarayoni tezlashadi va inson omili bilan bog'liq ayrim kamchiliklar kamayadi. Ikkinchidan, turistlar uchun axborot olish, tanlash va xarid qilish jarayoni ancha soddalashadi. Uchinchidan, turizm korxonalarini uchun ichki boshqaruv va marketing xarajatlari optimallashadi. To'rtinchidan, hududiy turizm salohiyatidan foydalanish darajasi oshadi. Biroq bu jarayonda ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, ayrim hududlarda internet infratuzilmasining yetarli darajada rivojlanmaganligi, raqamli savodxonlikning pastligi, turizm subyektlarining zamonaviy texnologiyalarni joriy etish bo'yicha tajribasi yetishmasligi va kiberxavfsizlik bilan bog'liq xavflar transformatsiya jarayonini sekinlashtirishi mumkin. Shuning uchun raqamlashtirish bilan bir qatorda kadrlar tayyorlash, infratuzilmani yaxshilash va huquqiy bazani mustahkamlash ham zarur.

Xulosa.

Raqamli transformatsiya turizm sohasini rivojlantirishning eng muhim omillaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. U turizm xizmatlarini zamonaviylashtirish, mijozlarga qulaylik yaratish, turizm mahsulotlarini global bozorda samarali targ'ib qilish, boshqaruvni takomillashtirish va iqtisodiy samaradorlikni oshirish imkonini beradi. Ayniqsa, onlayn platformalar, elektron to'lov tizimlari, mobil ilovalar, sun'iy intellekt va raqamli marketing vositalaridan oqilona foydalanish turizmning raqobatbardoshligini sezilarli darajada kuchaytiradi. Shu bois turizm sohasida raqamli texnologiyalarni keng joriy etish, hududiy turizm obyektlarini raqamlashtirish, elektron xizmatlar ko'lamini kengaytirish va innovatsion boshqaruv mexanizmlarini rivojlantirish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi. Raqamli transformatsiya asosida rivojlangan

JOURNAL OF TECHNOLOGY AND INNOVATIVE RESEARCH

VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

turizm sohasi nafaqat iqtisodiy o‘shishni ta’minlaydi, balki mamlakatning xalqaro imijini mustahkamlashga, yangi ish o‘rinlarini yaratishga va hududlar taraqqiyotini jadallashtirishga ham xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. **O‘zbekiston Respublikasining “Turizm to‘g‘risida”gi Qonuni.** O‘RQ-549-son, 2019-yil 18-iyul. (LEX.UZ)

2. **O‘zbekiston Respublikasida turizm sohasini rivojlantirishga doir ayrim normativ-huquqiy hujjatlar to‘plami.** – Toshkent: Lex.uz materiallari asosida, 2020. – 1–12-betlar. Ushbu yo‘nalishda 2020-yil 10-iyuldagi 433-son qaror turizm mahallalari va xizmat sifati talablarini ham qamrab oladi. (LEX.UZ)

3. **O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “2025–2026-yillarda sayyohlar oqimini keskin oshirish va turizm xizmatlari ko‘lamini jadal kengaytirish choratadbirlari to‘g‘risida”gi Farmoni.** PF-87-son, 2025-yil 15-may. (LEX.UZ)

4. **Kotler, P., Bowen, J. T., Makens, J. C., Baloglu, S.** Marketing for Hospitality and Tourism. 7th ed. – Pearson Education, 2016. – 704 p. (Google Книги)

5. **Kotler, P., Bowen, J. T., Makens, J. C., Baloglu, S.** Marketing for Hospitality and Tourism. 7th Global ed. – Pearson, 2017. – 658 p. (Google Книги)

6. **Kotler, P., Bowen, J. T., Makens, J. C., Baloglu, S.** Marketing for Hospitality and Tourism. 7th Global ed. – Pearson, 2016. – 688 p. (pearson.com)

7. **Buhalis, D.** eTourism: Information Technology for Strategic Tourism Management. – London: Pearson / Financial Times Prentice Hall, 2003. – bibliografik manbada tasdiqlangan nashr. Google Books natijasida kitobning 2003-yilgi nashri qayd etilgan. (Google Книги)

8. **Turizm sohasida investitsion muhitni yaxshilashga oid huquqiy asoslar // O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-102-son Farmoni,** 2024-yil 18-iyul. (LEX.UZ)

